شماره (۳) سال اول

آزاد

۱۳۲۴

محل توزیع کتابخانه تربیت
عنوان مراسلات
کتابخانه تربیت :
تبریز (ایران)
غره محرم الحرام ۱۳۲۵

قیمت اشتراک
هر نمره در تبریز ۳ شاهی
سالیانه در تبریز ۷ قران
در سایر ولایات ایران ۱۰ قران
در ممالک خارجه ۱۵ قران

جریده ایست مصور و هفته یکبار طبع و توزیع میشود

در این جریده از هر گونه مقالات سیاسی و اقتصادی و علمی و صنعتی و تاریخی و ادبی بحث میشود و هر قسم مقالات سودمند و عام المنفعه مقبول و در انتشارش اداره آزاد است . اجرت اعلانات سطری یکقران در صورت تکرار دو شاهی گرفته میشود

صورت دانشمند معروف و نویسنده مشهور خطیب بی نظیر و منطیق بی عدیل مرحوم سید جمال الدین اسدآبادی همدانی (مشهور بشیخ جمال الدین افغانی) مؤسس جریده عروة الوثقی در پاریس و مؤلف الرد علی الدهریین یا (نیچریه) و صاحب تألیفات مفیده و مقالات عدیده

حقوق قانونی

شرح مختصری را که در شماره‌های گذشته نوشتیم و انواع حقوق را که مقدمهٔ قوانین تشریعیه شناخته میشوند باز نمودیم بهتر است که چیزی نیز از اساس قانونی که امروز ورد زبان هر کس شده بنگاریم انقلابات سیاسیه که امروزه در صحنهٔ تاریخی ایران دیده میشوند همانا بعین اوضاعی است که قرنها پیش از این در ممالک اروپا پهن گردیده و دفتر خوشبختی اهالی آن سرزمین را مسجل نموده و اصول و قواعدی که حالیه در مغرب زمین مشهود است نه چنان است که به محض قبول مشروطیت پایدار گردیده چه همه کس میداند که ترقی ملل مختلفه در آن واحد ممکن نبوده و تدریجی الحصول میباشد ولی اگر ما بخواهیم که هرچه زودتر به مقصود خود نایل آئیم بلاتردید باید از تجارب هفتصد ساله اروپائیان که در اینراه کرده‌اند استفاده نموده و اصول ایشان را با شریعت غرای نبوی تطبیق کرده و در صورت عدم مغایرت بیچون و چرا قبول داریم اگر متفکرانه در سر ترقیات سریع الحصول ملت ژاپون غور نمائیم حقیقت این مسئله را واضحاً ملتفت میشویم که ژاپونیان قوانین اروپا را با عقول خود سنجیده مسافت سیصد ساله دول اروپائی را در سی سال طی نمودند پس ما نیز باید اساس قانون خود را به اصول مجربهٔ اروپا بگذاریم و سی ستون بزرگ جمیع آن اصول را که گفتیم در هفده فصل ذکر نموده‌اند که همگی بر طبق قوانین اسلام هستند و ما در این جا مختصراً هر یک را بیان مینمائیم اوّل مساوات قانونی یعنی در پیشگاه عدالت غنی و فقیر را فرقی نبوده و بیک چشم دیده میشوند دوّیم عدم ممنوعیت مناصب دولتی به ارباب آنکه هر کس را نسبت به قابلیت شخصی خودش بدون ملاحظه حسب و نسب میتوان در دوایر دولتی مستخدم نمود سیم حریت شخصیه محدوده بقانون که سرحد آن نیز آزادی دیگر اعضای هیئت اجتماعیه است یعنی هر کس هر چیزی را که بسایرین ضرری نداشته باشد میتواند بکند و هیچکس را مجال تعرض نیست چهارم امنیت مطلقه جاناً و عرضاً و مالاً که احترام این هر سه باید قانوناً تامین شده باشد پنجم حق مدافعه ظلم که شخصی میتواند در مقابل تعدی و اجحاف ایستادگی نماید ششم حریت مطابع که هر کس در طبع و نشر افکار خود مختار است مشروط بر اینکه از انتشار آنها ضرری برای امنیت عمومی ملحوظ نباشد هفتم آزادی مجامع که مردم بتوانند آزادانه بیکجا جمع شده و اظهار افکار نمایند بشرطیکه اجتماع آنها به امنیت قانونی شکسته وارد نیاورد هشتم قبول ملت تدابیر حکومت را که مردم اقدامات حکومت را تصدیق بکنند نهم حریت سیاسیه که خلق در انتخاب وکلای ملی آزادی دارند دهم تعیین بلا امتیاز مالیات برحسب استطاعت که باید در تشکیل حکومت عمومی که تامین اجرای قانون بعهدهٔ آن محوّل میباشد خرج شود و در میانه حیف و میل نگردد یازدهم مسئولیت حکام در امور خود که باید از جریان حکومت خویش جواب بدهند دوازدهم تقسیم قدرت تشریع و قوهٔ اجری که باید در تحت ادارهٔ واحده نبوده باشند سیزدهم موقوف کردن شکنجه و تعذیب برای اقرار که مقصر را نباید پیش از اقرار به جرم خود شکنجه بدهند چهاردهم آزادی صنایع و کسب هر کس در اعمال صنایع آزاد است و میتواند که با هر کسبیکه خواهانست مشغول باشد پانزدهم بنای تعلیم اجباری و مکاتب مجانی برای فقرا که افراد ملت باید خواندن و نوشتن و مقدمه از حساب را دارا باشند شانزدهم هر کسی را که قانوناً توقیف نمودند در صورت عدم اطاعت

مقصّر میشود هفدهم اگر ملک شخصی برای منافع عمومی لازم باشد باید قیمت عادلانهٔ آن را دریافت و از تصرّف ملک تخلیه ید نمایند امروز اساس جمیع حکومات مشروطه باین اصول هفده گانه گذاشته شده ولی در فروعات قانونی آن اختلافات کلّی میباشد و چون مقصود ما بسط اساسی است هریک از این فصول را جداگانه شرح خواهیم داد .

بقیهٔ نطق حضرت .. حجّة الاسلام آقای آقا سیّد محمّد در مجلس انتخاب وکلای شیراز

نزدیک بود از اثر خیانت خائنان سیل حوادث بنیان استقلال و هستی دولت و ملّت را از بیخ و بن برکند و اخلاف ما را بخاک مذلّت نشاند با آنکه ما را یقین بود که طنطنهٔ ملّت اسلام و دبدبهٔ دولت ایران از صوانحات ایّام و تغییرات زمان تا قیام قیامت مصون و محفوظ خواهد ماند ولی بعکس خیالات ما بود رسیده بود بلانی ولی بخیر گذشت از اقدامات علماء اعلام و حجج اسلامیّه دار الخلافهٔ طهران خصوص حضرت حجّة الاسلام آقای آقا میرزا سیّد محمّد طباطبائی علّت را فهمیدند و مؤسّس اساس انعدام دولت و مخرّب بنیان ملّت را شناختند و وضع زمانه را واژگون دیدند جمعی جان خود را فدا گردند تا گروهی خود را باستان ملائک سپاه رسانیده بهیئت اجماع با زبان عجز و تضرّع عرض حال دادند که شهنشاه بفریاد برس بهر خدا ما بدین در نه پی حشمت و جاه آمده‌ایم از بد حادثه اینجا به پناه آمده‌ایم با چنین گنج که شد خازن او روح امین بگدائی بدر خانهٔ شاه آمده‌ایم استدعای داعیان دولت جاوید آیت و رعایای جان نثار از پیشگاه شهریار عدالت گستر این است که سدّی در مقابل سیلهای بنیان کن از رجال شاه پرست با دانش ملّت دوست وطن خواه بنا شود وگرنه شهریار آن کند که خود خواهد حکم بر شهریار نتوان کرد لهذا چون استدعیات علماء اعلام موافق با رای مبارک که دریاتخاطر شاهانه بود مقرون باجابت و فرمان قضا جریان بانعقاد مجلس شورای ملّی صادر گردیده این است که محض اجرای فرمایش پدر تاجدار خود از شیراز و سایر ممالک محروسه رجال باکفایت دانشمند دولت و ملّت پرست از هر طبقه احضار بدربار فرموده‌اند که امورات آتیهٔ دولت و ملّت را بمیزان عقول خردمندان محوّل نمایند که آنها رفع عیوبات و نواقصات دیگران را بنمایند اگر مغرضان دیو سیرت آدم صورت و معاندان اجانب پرست که در پای تخت و سایر ممالک محروسه در کمین هستند اخلال نمایند و محض خوشنودی و استرضای خواطر اجانب دولت را بلطایف الحیل افسانه نکنند و مانع اجرای این اساس شرف و افتخار ایرانیان نشوند خدای متعال مغرضان را ابتلای محن و طومار عمرشان را قطع فرماید و از این ترتیب جدید که مکنونات خواطر شاهانه است و اقدامات علماء اعلام و همّت غیورانهٔ وطن خواهان امید است عمّا قریب ترقّیات محیّر العقول دولت و ملّت را حاصل گردد پس بر عموم وطن خواهان فرض است که از صمیم قلب و خلوص نیّت بدر تاجدار خود اعلیحضرت شهریار عادل و حضرت اقدس ولیعهد گردون مهد را مادام العمر دعا نمایند و وکلاء خود را بجانب دار الخلافه بزودی گسیل دارند که مشرّف اندر مجلس شورای ملّی شوند و معاندین دولت را راه غدر و حیله مسدود شود الحمد لله از ملّت پرستی آقایان علماء انتخاب وکلاء گردیده و حالت منتظری باقی نیست مگر امضا و مهر نمودن این ورقه که در دست من است و اعتبارنامهٔ وکلاء محسوب میشود و من در این شرف مقدّم شده امضا و مهر مینمایم که کسی تخلّف از حیثیّت اسامه ننماید و اهل شیراز در هر مورد و مقام گوی سبقت از اهالی سایر ممالک محروسه بوده‌اند و اقداماتشان همیشه بر صراط شاه پرستی و وطن دوستی استوار بوده است

كِتَابٌ مَرْقُومٌ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ .

روز گذشته که جمعه ۱۹ بود بسعایت جناب مستطاب علام فهام آقای حاجی سید احمد معین الاسلام که ناظم مجلس دار الشورای ملی است و جناب مستطاب علام فهام آقای آقا شیخ یوسف که یکی از وکلا و اول شخص وطن خواه است طلاب را تحریص و ترغیب باشتراک بانک ملی و خرید اسهام او کردند تا آنکه روز گذشته طلاب تمام مدارس کتابهای زاید از لزوم و اسباب دیگر را در مدرسه آقا باباخان آورده حراج کردند و این حراج چند روز طول میکشد و اول کسی که اقدام نمود جناب مستطاب آقا شیخ یوسف بود که کتب خود را اذن فروش داد .

(بحریهٔ دولت ژاپون)

دولت ژاپون پیش از جنگ روس هر قدر که بر ازدیاد قوهٔ بحریهٔ خود میکوشید حالا در این باره خیلی بیشتر از آن وقت ابراز سعی و کوشش میدارد چنانچه بنا بنگارشات جرائد خارجه اخیراً (ناغازاکی) نام کشتی جنگی ژاپن که از صنف (طورپید) می باشد بآب انداخته شده پس از روس و ژاپن (ناغازاکی) سی و سیمین کشتی های طورپید می باشد که همهٔ آنها در کارخانه های کشتی سازی خود ژاپن ساخته و بآب انداخته شده اند ژاپونیها در ظرف اندک مدت بازدیاد قوهٔ بحریهٔ خود فوق العاده همت و مردانگی ابراز داشته و میدارند و عنقریب (طورپید) سی و چهارم نیز تمام شده و بدریا انداخته خواهد شد در حالتیکه هنگام جنگ مذکور عدد طورپیدهای ژاپون نوزده بیشتر نبود اینک قریباً شمارهٔ آنها به پنجاه بالغ میگردد . (ارشاد)

اعلان کتاب مسالک المحسنین و مسائل الحیات که از رشحات قلم جناب حاجی ملا عبد الرحیم طالب زاده مستغنی از تعریف و توصیف است مطالب و مندرجات این دو جلد کتاب دایر و راجع باوضاع اروپا میباشد در کتابخانه موجود است **ایضاً** کتاب مثنوی تهذیب الاخلاق و قضیة النادرة فی الاتفاق حاوی شرح گذارشات و وقایع اتحاد مجاهدین در تحصیل مشروطیت و اجرای قوانین قانون اساسی نیز در کتابخانه موجود است **ایضاً** تقویم ملا نصر الدین حاوی ۳۰۶ ورق و دارای چهار تصویر بی نظیر در کتابخانه موجود است .

بقیه از نمرهٔ (۲) عکاسی

بار رحمت اللهی و رافت غیر متناهی باهتزاز و جنبش آمده خواست که از زیر بار گران خوارج که چاره داخل و مانع مداخل بودند چاره چاره فرمایند بعد از تسلط چنگیز خوارزمشاه در دورهٔ هزار و صد و سی نادری ببار آورد با عدم علم بهند تاز و پسند پرداز و بعد از همه اینها سلاطین کارآمد و متین و مردمان فاضل عاقبت بین یکی بعد دیگری افراخت تا دوره اشراق مظفری و روضهٔ ریاض علم و برتری رسید جمعی از رب النوعان پیش بینی و خیرخواهان فقیر و غنی خواستند که آن رقیت عالم فطرت را بحریت زمان بعثت مبدل سازد آن سلطان عادل باذل دریا دل با خمیرهٔ عدالت که درکون داشت لباس استبداد چندین سالهٔ خود و خانوادهٔ شهریاری بطیب نفس خلع و بوجود مقدس و محترم مشروطه پوشانید . خدائی را سزاست که چنین ملکی را بملکی مبدل سازد که عزت نفس رعیت را بر شرف نفس خود مقدم داشته از عزت تامهٔ خود گذشت و بعد از او ملک عادل جوان جوان بخت دریا دل قصد و نیت خود را استوار نموده که بموجب دلخواه روش مشروطه و موافق دستخط مقدس شاه مغفرت پناه و فردوس جایگاه شروط و قوانین مشروطه محکم و مستحکم فرماید از حسن نیت حاکم و محکوم که در این عصر بکلی مغایر زایل رئیس چون روح و جان و گوشت و استخوان گردیده اتحاد هم دیگر را لازم دیده و شدند لهذا نتایج حسنه و فرایح مستحسنه در این زمان بعرصهٔ بروز رسید از انجمله باز شدن مدارس متعدده بطرز جدید و تبدیل بعضی از مکاتب قدیم بوضع جدید

بقیه دارد